

**MANIFEST
ZA OKUPLJANJE PROGRESIVNIH
SNAGA**

Jun 2017.godine

MANIFEST ZA OKUPLJANJE PROGRESIVNIH SNAGA

Demokratske REFORME i ekonomsko-socijalna OBNOVA Crne Gore

*Progresivne snage u Crnoj Gori su svi građani , politički subjekti i ostali segmenti civilnog društva, mediji koji su spremni da od **Ustavne datosti - nezavisne, građanske, socijalno pravične i evroatlantske Crne Gore**,krenu na građenje širokog društvenog dogovora o dugoročnom programu demokratskih reformi i ekonomsko-socijalne obnove Crne Gore.*

Plan razvoja Crne Gore je ustavna obaveza koja nikad nije izvršena. Plan razvoja koji obezbjeđuje društveni konsenzus kod utvrđivanja državnih interesa u razvoju.Pristup koji praktikuje i Evropska unija kako bi postigla stalnost svojih politika u ključnim oblastima života građana. Iako politički raznorodna u opoziciji postoji velika podudarnost koncepta očuvanja državnih resursa , razvojih prioriteta i vladavine prava kao ključnog preduslova održivog razvoja.

*Uvjereni smo da su progresivne snagespreme da se okupe oko izrade **Programa demokratskih reformi i obnove**,koji će pokrenuti mukotrpan proces zaustavljanja **sistemske socio-ekonomske i političke krize** u koju Crna Gora već godinama tone kao poslednji autokratski ostatak Berlinskog zida na evropskom kontinentu.*

Socijaldemokratska partija Crne Gore (SDP) je kao što je i najavila, po statusnom zaokruživanju nezavisne,građanske,evroatlantske i državotvorne agende, otkazala povjerenje 40. Vladi i planski otvorilanovidemokratski prostor okupljanja progresivnih snaga Crne Gore oko programa demokratskih reformi i ekonomsko socijalne obnove Crne Gore.

Pokazalo se da postupnost i saradnja sa evroatlantskim partnerima je bolan ali jedino ostvarljiv put kretanja ka stabilnosti i procesu integracija kao demokratskom sidru.

Program Reformi i Obnove koji će obavezati više Skuštinskih saziva i Vlada a kao proizvod stručnog i političkog dogovora domaćeg i međunarodnog partnerskog znanja.

Obnove jer je tu strukturu srednje razvijene proizvodno-uslužne ekonomije Crna Gora dostizala pred raspad Titove Jugoslavije.

Ova generacija mora pokazati da neće biti ona koja je ostavila manje nego što je naslijedila i pokazati da vrijeme pohare će biti zaustaljeno i vođe kažnjene.

Trajne države od postanka su utemeljene na maksimi “ Pravda je temelj države “. Zato je i osnovna unutrašnja prijetnja demokratskom ustrojstvu i ekonomsko-socijalnom progresu i po izvještajima Evropske unije, politički organizovani kriminal na visokom nivou koji ruši vjeru u pravdu .

Ta dekada 2018-2028 u prvih pet godina će biti krunisana ispunjenošću uslova za članstvo u Evropskoj uniji. Kraj tog desetljeća treba biti Crna Gorakaopravna država uravnotežene i održive ekonomke strukture, koja omogućava stabilnost društva i socijalne pravde u punopravnom članstvu Evropske unije.

I NAŠA VRIJEME – EVROATLANTSKO

Ulazak u NATO označio je kraj 20-godišnjeg državotvornog ciklusa obilježenog političkom borbom za otklon od politike rata devedesetih i strateškog i statusnogpozicioniranja Crne Gore. To je datost u sagledivom vremenu, čije negiranje je avanturizam opasan po mir i stabilnost Crne Gore.

Potrošen je koncept “država pa puna demokratija” ako je ikad i bio smislen. Demokratske reforme uslov su prekida systemske krize i očuvanja stabilnosti države.

Potrošen je regionalni koncept stabilnosti kroz autokratije. Autokratije, iako su imale pozitivne efekte na utemeljenje procesa evroatlantskih integracija, sada su glavna prijetnja njihovom opstanku.

DržavaCrna Gora ali ni ostale u regionu Zapadnog Balkana ne mogu biti svoje i stabilne bez novog zamaha demokratije - države i vlasti koja je priznata i prihvaćena od svih.

DržavaCrna Gora se u ovom vremenu može graditi i odbraniti samoslobodno demokratski izabranom vlašću u kojoj ima mjesta za sve progresivne snage koje brane osnovna Ustavna opredjeljenja građanskom uređenju nezavisne države Crne Gore i nepovratnosti evroatlantskih dostignuća.

Polazeći od navedenog Socijaldemokratska partija Crne Gore na polaznim osnovama:

-Svjesna svoje odgovornosti kao jedina politička partija koja skoro tri decenije traje na pravoj strani državotvorne istorije Crne Gore;

-Dokazana kao najtrajniji i najugledniji politički subjekt iz Crne Gore u Evroatlantskoj političkoj mreži;

-Uvjeren da zarobljenost države jednom partijom ili jednim čovjekom, potkopava Ustavna i međunarodna dostignuća Crne Gore;

-Svjesna da bez poštene i odgovorne vlasti koja je iskaz slobodne volje građana i solidarnosti koja gradi socijalnu koheziju, nema stabilnosti i prosperiteta Crne Gore;

-Posvećena političkim promjenama zbog čega je i napustila vlast kako bi stvorila uslove nove socijalne dinamike i oslobađanja raspoloživog društvenog, stručnog, naučnog, akademsko-intelektualnog potencijala crnogorskog društva;

-Svjesna da su različita gledanja na važna pitanja prirodno stanje jednog društva ali da je suština u uspostavljanju demokratskih pravila igre i poštovanju Ustava i zakona kao načina njihovog rješavanja, a ne u manipulativno-sračunatoj igri naturanja podjela sa jedinim ciljem - po svaku cijenu očuvanja vlasti;

-Svjesna da je Crnoj Gori potreban konsenzus oko ključnih pitanja, njenog ekonomskoga socijalnog razvoja, čime ćemo definisati minimum zajedničkih principa u periodu nakon promjene autokratske vlasti i zaustavljanja vremena pohare;

*-Konstatujući da je najveći dio zakonske infrastrukture harmonizovan sa zakonodavstvom Evropske unije kao osnov za demokratske reforme i ekonomsko – socijalnu obnovu - **inicira:***

Dogovor o demokratskim REFORMAMA i ekonomsko- socijalnoj OBNOVI Crne Gore

1.Pravna država

- Po prihvatanju održavanja parlamentarnih izbora sa predsjedničkim, kroz dogovor o pripremi i sprovođenju izbora za 27. saziv Skupštine, upostaviti vlast koja će proisticati iz slobodno izražene volje građana i biti konstituisana od progresivnih snaga;

- Zakonske a po potrebi i Ustavne izmjene koje omogućavaju nezastarijevanjekrivičnih djela iz oblasti otuđenja državne imovine;

- Donošenje Zakona o reviziji svih privatizacionih ugovora pod sumnjom štetnosti i korupcije;

- Dosljedna implementacija Ustava i zakona kojima je regulisana oblast pravosuđa kao i priprema određenih reformi pravosuđa koje bi uvele efektivnu odgovornost za sudije i tužioce;

- Reforme Krivičnog zakonika kroz normiranje strožije kaznene politike, uvođenja novih antikorupcionih krivičnih djela, produžavanje rokova zastarjelosti za krivična djela iz oblasti korupcije po italijanskom modelu o finansjskoj istrazi i oduzimanju imovine;

- U skladu sa zahtjevima EU, insistiranje na procesuiranju ratnih zločina shodno principu komandne odgovornosti;

- Depolitizacija Uprave policije i očuvanje profesionalnog sastava i dubinsko utvrđivanje veza segmenata policije i organizovanog kriminala;
- Depolitizacija i deprivatizacija ANB-a i ostalih bezbjednosnih službi uz očuvanje profesionalnog sastava;
- Preispitivanje antikorupcionog zakonskog okvira i uspostavljanje do kraja profesionalne i politički nezavisne Agencije za sprječavanje korupcije;
- Insistiranje na rješavanju ključnih korupcionaških i privatizacionih afera za koje se sumnjače predstavnici vlasti ili njima bliski krugovi a koje su za posljedicu imale stotine miliona štete po državni budžet;
- Profesionalizacija i depolitizacija javne uprave i uspostavljanje pune transparentnosti u njenom radu;
- Puna otvorenost javne uprave za civilni sektor i kreiranje javnih politika uz punu uključenost relevantnih strukovnih organizacija;
- Depolitizacija Državne izborne komisije.

2.Ekonomsko-socijalna obnova

- U saradnji sa svim domaćim i međunarodnim kompetentnim partnerima, izvršenje Ustavne obaveze – donošenje najširim mogućim dogovorom buduće vlasti i opozicije dugoročnog Plana razvoja Crne Gore;
- Pripremiti hitan program reprograma drugova i finansijske konsolidacije kako bi se zaustavilo dalje dužničko potonuće;
- Očuvanje profitnih monopolskih kompanija u državnom vlasništvu kao osnov za redistribuciju monopolske i prirodne rente u prvo vrijeme u naš zdravi, mali i srednji biznis, a poslije obnove u zdravstvo,obrazovanje,penzije, socijalu,kulturu i sport;
- EPCG treba povratiti u državno vlasništvo kao osnov izgradnje novih hidroenergetskih kapaciteta;
- Napraviti finansijsko sidro u vraćanju državne imovine iz poništenih privatizacija;
- Radikalno izvršiti naplatu poreskog duga koji je veličine cijene autoputa i godinama je poklanjan tajkunima koji kriju imovinu pojedinaca na vlasti;
- Provjeriti obračun poreza i plaćanja glavnih tajkunskih korporacija u zemlji,nekontrolisanog zaduživanja usmjerenog dominantno u javnu potrošnju;
- Raskid sa politikom devastacije prostora, posebno na crnogorskom primorju pokretanjem izgradnje novog integrisanog plana primorja -po modelu “Plana Južnog Jadrana“ u saradnji sa UNESCO-m;

- Vraćanje u nadležnost Skupštine Crne Gore i lokalnih samouprava usvajanja svih oblika prostornog planiranja;
- Implementacija Master plana razvoja turizma i raskid sa masovnom gradnjom stanova za nerezidente i dodatno oporezivanje istih;
- Raskid sa politikom privilegovanja uvozničkih lobija i otvaranje novih radnih mjesta kroz jačanje domaće poljoprivrede;
- Snaženje proizvodne, realne ekonomije i otvaranje novih radnih mjesta kroz plansko i osmišljeno otvaranje industrijskih pogona u saradnji sa udruženjima privrednika i obrazovnim strukturama;
- Uspostavljanje pravičnog i održivog modela socijalne zaštite;
- Naučno jačanje Univerziteta Crne Gore i svih drugih obrazovnih ustanova uz preispitivanje politikeupisa u oblastima gdje stalno raste nezaposlenost visokoškolaca;
- Depolitizacija sporta i kulture.

3. Vanjska politika

- Zadržavanje vanjsko političkog kursa koji se temelji na EU integracijama, regionalnoj saradnji i dobrosusjedskim odnosima;
- Poštovanje svih preuzetih međunarodnih obaveza koje proizilaze iz međunarodnih sporazuma koje je zaključila država Crna Gora;
- Unaprijeđivanje sistema zaštite ljudskih i manjinskih prava i sloboda u skladu sa EU i međunarodnim standardima;

Ovo su samo polazne osnove na kojima dokazano kroz Parlamentarni dijalog, iskreno, pozivamo sve progresivne društvene snage da se okupimo oko pripreme Programa, nove, 42. Vlade Crne Gore, da izvršimo i suštinske - neizbježne demokratske reforme i pokrenemo ekonomsko-socijalnu obnovu.

Pozivamo progresivne snage političkih partija opozicije i vlasti, civilnog sektora, slobodnih stvaralaca univerziteta, akademija nauka, medija, dobroželiteља domovini Crnoj Gori iz svih struka i obrazovanja da nam dostave viđenja kao osnov za opštu raspravu.

Želimo da na toj građi uz pomoć Evropske unije, svih njenih razvojnih institucija, Svjetske banke, MMF-a i savjetnika iz regiona otvorimo raspravu o dugoročnom Planu razvoja za izlazak iz duboke sistemske krize u koju Crna Gora tone.

II NAŠE VRIJEME – POSTJUGOSLOVENSKO

Bliži se tri decenije od kada je pad Berlinskog zida simbolički predstavio kraj sistema vladanja jedne partije ili jednog čovjeka na Evropskom kontinentu, a Crna Gora još jedina na tlu Evrope nije dočekala mirnu smjenu vlasti na slobodnim izborima.

Od Urala do Atlantika, samo u Crnoj Gori vlada jedna ista partija ali sada i samo jedan isti autokrata- vlasnik te partije, koji ne želi priznati volju svog naroda na izborima.

SDP i međunarodni partneri u post-Dejtnonskom periodu nijesu imali drugog političkog saveznika nego tada od Miloševića odbjegli DPS i njihovu kreaciju Narodnu stranku. Motivisani bjegom, od ratnih hipoteka mukotrпно su seprestrojavali na kolosjek građanske,pa evropske,pa nezavisne i na kraju evroatlantske Crne Gore. Sve to ne bi bilo moguće bez konstantne podrške evroatlantskih partnera takvoj politici Crne Gore. Kako je SDP i najavio, kad je statusno zaokružena građansko,nezavisna i evroatlantska Crna Gora, otkazao je SDP povjerenje 40. Vladi i time otvorio sljedeću fazu demokratskog i ekonomsko-socijalnog progresa naše domovine.

Ne postoje slučajevi da je ista partija kao DPS–isti lider,organizovao referendum protiv obnove nezavisnosti svoje države 1992.godine i podržao obnovu njene nezavisnosti 2006.godine, što čitavoj istorijskoj složenosti političke scene Crne Gore daje dodatnu težinu. Tri državna oblika: Titova, Miloševićeva Jugoslavija i Srbija i Crna Gora bila su samo sredstvo za bogaćenje otuđenih djelova DPS vlasti. Pohara vlastitih građana je naveći mirnodopski grijeh koji mora biti kažnjen svim raspoloživim pravnim sredstvima.

SDP nije uspio, prvenstveno zbog nedovoljne izborne snage, da tokom svog boravka u vlasti izvrši suštinsku transformaciju dvije grane Ustavne vlasti: izvršnu i sudsku i da se promijeni način vladanja po kojoj je odluka partije jača od suda zakona i institucija.

Uspjeli smo ipak da izgradimo treću-zakonodavnu granu vlasti-Skupštinu sa najjačim političkim, institucionalnim kapacitetom i autoritetom na zapadnom Balkanu.

Ta je institucija pokazala da je u stanju da rješava i najsloženije izazove u političkom životu Crne Gore.

Od pripreme Referenduma, preko usvajanja Ustava i amandmana na Ustav do parlamentarnog dijaloga koji je doveo do prve prelazne Vlade Crne Gore. Odbranila je od autokratske pohare i rijeku Taru, energetski sektor i druge resurse koji sada mogu biti osnov ekonomske obnove. Skupština je uključila potpuno u svoj rad civilni sektor i postala naotvorenija institucija na zapadnom Balkanu.

Za Evropske partnere je to politički bila najbolja institucija Ustavnog sistema podjele vlasti a za autokratiju “parlamentarna diktatura“ koja je uništena kupovinom partija i poslanika.

Nepromjenjivost vlasti sem što je potpuno jedinstveno u evropskim i evroatlantskim okvirima, kroz zarobljenu partijsku državu obesmišljava samu prirodu demokratskog političkog sistema zasnovanog na periodičnim promjenama vlasti. Smjenjivost vlasti je osnovni preduslov njene odgovornosti pred građanima. Više je nego očigledno da autokratija predstavlja nepremostivu prepreku za otpočinjanje suštinskog procesa demokratskih reformi i ekonomsko socijalne obnove.

Izazovi pred kojima se Crna Gora nalazila u prethodnih 27 godina, kao i osobena konfiguracija njene istorijski raznorodne društveno-političke scene, bili su ograničavajući faktor procesa demonopolizacije i oslobađanja političkog sistema i njegovih institucija od dominacije jedne partije.

SDP ulaskom u vlast 1998. godine izvršio je uz podršku međunarodnih partnera presudan uticaj na distanciranje od politike nacionalizma i velikodržavnog projekta prema uspostavljanju politike zasnovane na okretanju sopstvenim državnim interesima, saradnji sa demokratskim zemljama svijeta, multietničkom i multireligijskom skladu, evropskim i evroatlantskim integracijama.

Transformaciona moć SDP-a je bila uspješna u strateškoj državnoj orijentaciji i statusnim pitanjima, ali ne i u segmentu unutrašnje transformacije političkog sistema. Po nalazima uglednih međunarodnih asocijacija postali smo model “zarobljene države liderom” – autokratija. Model tzv. “pinka patriotizma” zavađuje da bi se vladalo i rušio demokratski koncept ustavnog patriotizma koji se mjeri služenjem državi a ne naplaćivanjem državne lojalnosti.

Ako je DPS podlegao strateškoj politici međunarodnih partnera i SDP-a, istovremeno je manji dio SDP-a posrnuo u devijacijama monopolističke i nekontrolisane vlasti, te raznim privilegijama isinekurama koje ona donosi.

Vrijeme nam je dalo za pravo - statusno utemeljenje države je bio *conditio sine qua non* da se može ići u složeniju fazu demokratskih reformi i ekonomsko-socijalne obnove Crne Gore.

III MOĆ TRAJANJA CRNE GORE KOJA NAS UČI

Socijaldemokratska partija dokazala je da samo istrajni, posvećeni, koji mjere vrijeme decenijama, a ne danima- ostvaruju svoje političke vizije. Ostvaruju da njihovi progonitelji postaju voljni ili nevoljni politički saveznici. Naše ideje su pobjedile iako nijesmo najveći ali jesmo međunarodno najvrijedniji politički subjekat iz Crne Gore.

Crna Gora je poslije skoro tri decenije posrnuća i uzdizanja **statusno utemeljena država**. Ustavna proklamacija o nezavisnoj -građanskoj državi, evroatlantske orijentacije dobila je **bezbjednosni pečat** punopravnim članstvom u Sjeveroatlantskoj alijansi, koja spaja istok i zapad Evropskog kontinenta.

Crna Gora je svoje milenijumsko bivstvovanje utemeljila u univerzalnim vrijednostima slobode i pravde i za njih bila spremna da plati najtežu cijenu. Moćtrajanja je izgradila na vjeri u pravdu kao osnovnoj vrlini crnogorske zajednice.

Primiče se vijek 1918-2018 u kojem je Crna Gora prošla sve ponore koje jedna država može proći. Nestala je kao jedina država saveznica poslije tog veljeg rata za zelenim stolom Versaja.

No, osnovna pouka iz tog jedinog državnog nestanka je –nikada nas izvanjci nijesu mogli pobijediti, ako se njeni sinovi nijesu okrenuli protiv nje.

I danas je živo pitanje – zašto se sinovi ove zemlje okreću protiv nje na razne načine. Poharom svog naroda ili traženjem gazde izvanjca.

Nijesmo mi narod izdajnika niti su naši rođaci i braća izdajnici. I tada kao i sada, kralj–vlast, propustili su da lojalnost kruni-jednom čovjeku, izgrade u lojanost Ustavnim temeljima: pravnoj državi, solidarnosti i socio-ekonomskom razvoju.

I tada kao i sada snažno raslojavanje je došlo odmah poslije priznanja nezavisnosti. Kako tada tako i sada, nijesmo znali tu slobodu puniti pravim sadržajem. Slobodu za Crnu Goru teško smo pretvarali u slobodu za sve njene građane. Kad vlast ne služi državi i narodu onda nas izvanjci mogu okrenuti jedni na druge. Kad vlast nije izabrana od građana, kad hoće da zavadi narod da bi čuvala vlast po svaku cijenu, kad joj je Crna Gora plijen a ne mati, onda ta vlast nije naša, no prijetnja ovom narodu i državi.

Mi smo građani koji žele da žive svoju slobodu i pravdu. Da pravda bude osnovna vrлина vlasti. Narod koji se ne žali na mali nego na krivi dio. Narod koji je na vjeri u slobodu i pravdu gradio Crnu Goru. Mala zajednica pune solidarnosti i integrisanosti - to je ono što nas je čuvalo i očuvalo!

Vječni odgovor za državnu stabilnost i progres je vlast koja služi narodu i zakonu, država koja pripada svim građanima!

SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA CRNE GORE,

Cetinje, jun 2017.godine